Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

15 päivänä marraskuuta 2012*

Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksien suoja — Asetus (EY) N:o 2100/94 — Lisäysaineiston kunnostaminen — Lisäysaineiston kunnostajan velvollisuus antaa tietoja yhteisön oikeuden haltijalle — Vaatimukset, jotka koskevat tietojensaantipyynnön tekemisajankohtaa ja sisältöä

Asiassa C-56/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Düsseldorf (Saksa) on esittänyt 3.1.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.2.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Raiffeisen-Waren-Zentrale Rhein-Main eG

vastaan

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit A. Borg Barthet, E. Levits (esittelevä tuomari), J.-J. Kasel ja M. Berger,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc-Sławiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.3.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Raiffeisen-Waren-Zentrale Rhein-Main eG, edustajinaan Rechtsanwalt C. Bittner ja Rechtsanwalt F. Eckard,

— Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, edustajinaan Rechtsanwalt K. von Gierke ja Rechtsanwalt J. Forkel,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Rubio González,

— Euroopan komissio, asiamiehinään B. Schima, M. Vollkommer, F. Wilman ja I. Galindo Martin,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.6.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista 27.7.1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 (EYVL L 227, s. 1) 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan ja asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetyn maataloutta koskevan vapautuksen soveltamista koskevista säännöistä 24.7.1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1768/95 (EYVL L 173, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna 3.12.1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2605/98 (EYVL L 328, s. 6; jäljempänä asetus N:o 1768/95), 9 artiklan 2 ja 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa valittajana on Raffeisen-Waren-Zentrale Rhein-Main eG (jäljempänä RWZ) ja vastapuolena Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (jäljempänä STV) ja joka koskee STV:n RWZ:lle esittämää tietojensaantipyyntöä varmennettujen siementen markkinointivuosista 2005/2006 ja 2006/2007.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 2100/94

3 Asetuksen N:o 2100/94 11 artiklan mukaan oikeus yhteisön kasvilajikkeiden suojaan kuuluu ”jalostajalle” eli ”henkilölle, joka on jalostanut tai löytänyt ja kehittänyt lajikkeen, tai henkilölle, jolla on hänen oikeutensa”.

4 Asetuksen 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Kasvinjalostajanoikeuksien haltijan oikeudet ja rajoitukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Kasvinjalostajanoikeudet antavat omistajalleen tai omistajilleen, jäljempänä ’omistaja’, oikeuden toteuttaa 2 kohdassa luetellut toimet.

2. Rajoittamatta 15 ja 16 artiklan soveltamista, seuraavat toimet edellyttävät suojatun lajikkeen lajikeosien ja korjatun aineiston – – osalta omistajan lupaa:

a) tuotanto tai lisäys (monistus),

– –

Omistaja voi asettaa luvalleen ehtoja ja rajoituksia.

– –”

5 Mainitun asetuksen 14 artiklan, jonka otsikko on ”Poikkeukset kasvinjalostajanoikeuksista”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 13 artiklan 2 kohdassa säädetään, ja maataloustuotannon suojelemiseksi maanviljelijöillä on lupa käyttää lisäystarkoituksiin avomaalla omalla tilallaan korjattua tuotetta, jonka he ovat saaneet istuttamalla omalle tilalleen sellaisen lajikkeen, muun kuin hybridilajikkeen tai synteettisen lajikkeen, lisäysaineistoa, jolla on yhteisön kasvinjalostajanoikeudet.”

6 Asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen mahdollistavat sekä jalostajan ja viljelijän lailliset edut turvaavat edellytykset vahvistetaan ennen tämän asetuksen voimaantuloa 114 artiklassa tarkoitetuin soveltamista koskevin säännöin seuraavin perustein:

— –

— pienviljelijöillä ei ole velvollisuutta maksaa omistajalle minkäänlaista palkkiota; – –

— –

— muilla viljelijöillä on velvollisuus maksaa omistajalle kohtuullinen palkkio, jonka on oltava selvästi pienempi kuin samalla alueella saman lajikkeen lisäysaineiston luvanvaraisen tuotannon osalta perittävä summa; tämän kohtuullisen palkkion tosiasiallinen taso voi vaihdella, ottaen huomioon sen, missä määrin käytetään kyseisen lajikkeen osalta 1 kohdassa säädettyä poikkeusta,

— –

— viljelijät ja lajittelutoimien suorittajat toimittavat pyydettäessä omistajille kaiken asiaankuuluvan tiedon; – –”

Asetus N:o 1768/95

7 Asetuksen N:o 1768/95 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sekä omistajan, joka edustaa jalostajaa, että viljelijän on sovellettava 1 artiklassa tarkoitettuja edellytyksiä siten, että molempien lailliset edut turvataan.

2. Laillisia etuja ei katsota turvatuiksi, jos yhteen tai useampaan näistä eduista kohdistuu haitallisia vaikutuksia, koska ei oteta huomioon tarvetta ylläpitää järkevää tasapainoa niiden kaikkien välillä tai suhteellisuuden tarvetta asiaankuuluvan edellytyksen syyn ja sen soveltamisen tosiasiallisen vaikutuksen välillä.”

8 Asetuksen 5 artiklassa, jossa säädetään omistajan palkkiota koskevista säännöistä, säädetään seuraavaa:

”1. [Asetuksen N:o 2100/94] 14 artiklan 3 kohdan neljännen luetelmakohdan mukaisesti omistajalle maksettavan kohtuullisen palkkion summasta voidaan tehdä sopimus omistajan ja kyseisen viljelijän kesken.

2. Jos tällaista sopimusta ei ole tehty tai sellaista ei sovelleta, on palkkion tason oltava selvästi alhaisempi kuin samalla alueella saman lajikkeen osalta virallisessa varmentamisessa alhaisimpaan luokkaan luokitellun lisäysaineiston luvanvaraisesta tuotannosta perittävä summa.

– –

5. Jos 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 4 kohdassa tarkoitettua sopimusta ei sovelleta, maksettava palkkio on 50 prosenttia 2 kohdassa tarkoitetuista, luvanvaraisen lisäysaineiston tuotannosta perittävistä määristä.

– –”

9 Asetuksen N:o 1768/95 8 artiklan, jonka otsikko on ”Viljelijän toimittamat tiedot”, 3 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Edellä 2 kohdan b, c, d ja e alakohdassa tarkoitettujen tietojen on koskettava kuluvaa markkinointivuotta ja yhtä tai useampaa niistä edeltävistä kolmesta markkinointivuodesta, joiden osalta omistaja ei vielä ole pyytänyt tietoja 4 ja 5 kohdan säännösten mukaisesti.

Kuitenkin ensimmäisen markkinointivuoden, johon tiedot viittaavat, on oltava vuosi, josta ensimmäisen kerran pyydettiin tietoja lajikkeesta tai lajikkeista ja kyseisestä viljelijästä sillä edellytyksellä, että omistaja on toteuttanut aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viljelijä ennen lajikkeen tai lajikkeiden lisäysaineiston hankintaa tai niitä hankkiessaan oli tietoinen vähintään yhteisön kasvinjalostajanoikeuksien myöntämistä koskevan hakemuksen täyttämisestä tai tällaisen oikeuden myöntämisestä sekä kyseisen lisäysaineiston käyttöön liittyvistä edellytyksistä.

– –

4. Pyynnössään omistajan on täsmennettävä nimensä ja osoitteensa, lajike tai lajikkeet, joista hän on kiinnostunut saamaan tietoja sekä viittaus tai viittaukset asiaankuuluvaan kasvinjalostajanoikeuteen tai -oikeuksiin.

Jos viljelijä sitä vaatii, kysely on tehtävä kirjallisesti ja omistusoikeus on osoitettava. Kysely on tehtävä suoraan kyseiselle viljelijälle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 kohdan säännösten soveltamista.”

10 Tämän asetuksen 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Valmistajan toimittamat tiedot”, säädetään seuraavaa:

”1. Asiaankuuluvista yksityiskohtaisista tiedoista, jotka valmistajan on toimitettava omistajalle [asetuksen N:o 2100/94] 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan mukaisesti, voidaan tehdä sopimus omistajan ja kyseisen valmistajan välillä.

2. Jos tällaista sopimusta ei ole tehty tai sellaista ei sovelleta, valmistajan on toimitettava omistajalle tämän pyynnöstä selvitys asiaankuuluvista tiedoista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön muussa lainsäädännössä esitettyjen tietoa koskevien vaatimusten soveltamista. Seuraavat seikat katsotaan asiaankuuluviksi:

a) valmistajan nimi, kotipaikka ja liiketoiminnallinen nimi ja osoite,

b) tiedot siitä, onko valmistaja suorittanut omistajan yhteen tai useampaan lajikkeeseen kuuluvan korjatun tuotteen valmistamista istutusta varten, missä lajike tai lajikkeet ilmoitettiin tai mitä kautta valmistaja oli saanut niistä tietoja,

c) jos valmistaja on suorittanut tällaista palvelua, niiden kyseiseen tai kyseisiin lajikkeisiin kuuluvien korjattujen tuotteiden määrä, jotka valmistaja on valmistanut istutusta varten, sekä valmistuksessa saatava kokonaismäärä,

d) c alakohdassa tarkoitetun valmistuksen päivämäärä ja paikat, ja

e) sen henkilön tai niiden henkilöiden nimet ja osoitteet, joille c alakohdassa tarkoitettu valmistus on suoritettu, ja niihin liittyvät määrät.

3. Edellä 2 kohdan b, c, d ja e alakohdassa tarkoitettujen tietojen on koskettava kuluvaa markkinointivuotta ja yhtä tai useampaa niistä edeltävistä kolmesta markkinointivuodesta, joiden osalta omistaja ei vielä ole pyytänyt tietoja 4 ja 5 kohdan säännösten mukaisesti; kuitenkin ensimmäisen markkinointivuoden, johon tiedot viittaavat, on oltava vuosi, josta ensimmäisen kerran pyydettiin tietoja lajikkeesta tai lajikkeista ja kyseisestä valmistajasta.

4. Edellä 8 artiklan 4 kohdan säännöksiä on sovellettava soveltuvin osin.

_ _”

11 Asetuksen N:o 1768/95 14 artiklan, joka koskee omistajan harjoittamaa viljelijän velvoitteiden täyttämisen valvontaa, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jotta omistaja voi valvoa [asetuksen N:o 2100/94], sellaisena kuin se tässä asetuksessa täsmennetään, 14 artiklan säännösten noudattamista sikäli kuin on kyse viljelijän velvoitteista, viljelijän on omistajan pyynnöstä:

a) todistettava 8 artiklassa tarkoitettuun tietoja koskevaan selvitykseen liittyvät tiedot asiaankuuluvien asiakirjojen kuten laskujen, käytettyjen etikettien tai muiden 13 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettujen tarkoituksenmukaisten todisteiden avulla, jotka liittyvät

— omistajan lajikkeen korjatun tuotteen valmistamisesta istutusta varten vastanneeseen kolmanteen henkilöön, tai

— 8 artiklan 2 kohdan e alakohdan tapauksessa omistajan lajikkeen lisäysaineiston toimittamiseen,

tai esittelemällä viljelypaikat tai varastointitilat.

b) mahdollistettava 4 artiklan 3 kohdassa tai 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun todisteen hankinta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

12 RWZ on maanviljelijöiden keskusosuuskunta, joka tarjoaa viljelijöille siementen kunnostustoimien suorittamista, jolloin kunnostaja kunnostaa korjatun tuotteen sen varastointia ja myöhempää istutusta varten.

13 Tämä palvelu tarjotaan yhtäältä omistajille, joita edustaa erityisesti STV ja jotka ovat lisänneet sopimusviljelyn puitteissa varmennettuja siemeniä niiden myyntiä varten.

14 Toisaalta mainittua palvelua tarjotaan viljelijöille, jotka harjoittavat siemenviljelyä asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan nojalla.

15 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että RWZ on markkinointivuosina 2005/2006 ja 2006/2007 suorittanut eri viljelijöiden toimeksiannosta lisäysaineiston kunnostamista STV:n edustamien omistajien lukuun harjoitettavan sopimusviljelyn puitteissa.

16 Viljelijöiden tekemien sopimusviljelyilmoitusten perusteella STV lähetti RWZ:lle kahdentyyppisiä tietojensaantipyyntöjä sen suorittamista lisäysaineiston kunnostustoimista:

— markkinointivuotta 2005/2006 koskevat pyynnöt, jotka on päivätty 30.6., 7.8. ja 15.9.2006 sekä 30.4.2007 ja

— markkinointivuotta 2006/2007 koskevat pyynnöt, jotka on päivätty 25.6., 29.6. ja 23.8.2007 sekä 29.5.2008.

17 Näiden pyyntöjen tarkoituksena on saada selville, onko RWZ suorittanut kyseisten suojattujen lajikkeiden kunnostustoimenpiteitä sekä kuka oli tilannut näitä toimenpiteitä ja missä laajuudessa, ja niihin oli liitetty yhteenvedot, joista ilmenee suojatun lajikkeen nimen ja markkinointivuoden ohella korjatun tuotteen istutustoimintaa harjoittaneen viljelijän nimi ja osoite, mutta ne eivät sisällä mitään kopiota viljelyilmoituksista eivätkä muita todisteita.

18 RWZ ei noudattanut mainittuja pyyntöjä vaan vetosi tietojen epäämisen perusteena kolmenlaisiin syihin. Ensinnäkin se katsoi, että jokaisen tietojensaantipyynnön on sisällettävä seikat, jotka osoittavat sen suorittaneen asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennessa luetelmakohdassa tarkoitetun tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvia lisäysaineiston kunnostustoimia. Toiseksi se katsoi, että ainoastaan sen markkinointivuoden aikana, johon tiedot liittyvät, toimitetut tietojensaantipyynnöt olivat oikeudellisesti relevantteja. Kolmanneksi se totesi, että omistajan lukuun harjoitetun sopimusviljelyn puitteissa suoritetun lisäysaineiston kunnostamisen ei voida päätellä viittaavan mahdolliseen siemenviljelyyn.

19 STV:n kanne RWZ:aa vastaan hyväksyttiin ensimmäisen asteen tuomioistuimessa, joka katsoi, että tietojensaantipyyntöjen esittämiseen ei sovelleta vanhentumisaikaa ja että sopimusviljelyilmoitukset olivat riittäviä viitteitä, joiden perusteella kunnostajalle syntyi velvollisuus antaa tietoja, koska lisäyssopimuksen perusteella istutuksia suorittavalla viljelijällä on konkreettinen mahdollisuus kyseisten siementen viljelyyn. RWZ valitti tästä tuomiosta ennakkoratkaisupyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen.

20 Koska Oberlandesgericht Düsseldorf ei ollut varma asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 2 ja 3 kohdan tulkinnasta, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennessa luetelmakohdassa ja asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetty lisäysaineiston kunnostajan velvollisuus toimittaa tietoja perusteltu vain, jos omistaja pyytää tietoja ennen sen markkinointivuoden (tai useampien markkinointivuosien kyseessä ollen viimeisen) loppua, jota pyyntö koskee?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on kyllä:

Onko pyyntö tietojen toimittamiseksi tehty määräajassa jo silloin, jos omistaja pyynnössään toteaa, että hänellä on viitteitä siitä, että lisäysaineiston kunnostaja on kunnostanut istutusta varten kasvinjalostajanoikeuksien alaiseen lajikkeeseen kuuluvaa korjattua tuotetta, jonka pyynnössä nimeltä mainittu viljelijä on tuottanut suojatun lajikkeen lisäysaineistoa istuttamalla, tai aikoo kunnostaa sitä tässä tarkoituksessa, vai onko lisäysaineiston kunnostajalle lisäksi esitettävä näyttöä näistä viitteistä tietojensaantipyynnössä (esim. liittämällä oheen jäljennös viljelijän viljelyilmoituksesta)?

3) Voivatko viitteet, joiden perusteella lisäysaineiston kunnostajalle syntyy velvollisuus toimittaa tietoja, olla seurausta siitä, että lisäysaineiston kunnostaja toteuttaa omistajan toimeksiannosta sellaista lisäyssopimusta suojatun lajikkeen lisäämisestä käyttösiementen tuottamiseksi, jollaisen omistaja on tehnyt lisäysaineistoa tuottavan viljelijän kanssa, jos ja koska viljelijälle avautuu lisäyssopimusta toteuttaessaan tosiasiassa mahdollisuus käyttää osa lisäysaineistosta tuotteen istutukseen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että lisäysaineiston kunnostajan suojattuja lajikkeita koskeva tietojenantovelvollisuus on päättynyt, jos näiden lajikkeiden omistaja pyytää tietoja sen markkinointivuoden päättymisen jälkeen, jota tämä pyyntö koskee.

22 Kuten jo asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 3 kohdan sanamuodosta ilmenee, lisäysaineiston kunnostajalla on tämän saman artiklan 2 kohdan b, c, d ja e alakohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuus, kun mainitut tiedot liittyvät markkinointivuoteen, jonka aikana pyyntö tehtiin.

23 Näin ollen kyseistä markkinointivuotta koskeva pyyntö, joka saapuu mainitulle kunnostajalle mainitun markkinointivuoden päättymisen jälkeen, ei lähtökohtaisesti voi aiheuttaa hänelle tietojenantovelvollisuutta.

24 Asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 3 kohdassa kuitenkin tarkennetaan, että pyydetyt tiedot voivat koskea myös yhtä tai useampaa niistä edeltävistä kolmesta markkinointivuodesta, joiden osalta omistaja ei vielä ole pyytänyt tietoja. Tältä osin tässä säännöksessä tarkennetaan, että ensimmäisen markkinointivuoden, johon tiedot liittyvät, on oltava vuosi, josta ensimmäisen kerran pyydettiin tietoja lajikkeesta tai lajikkeista ja lisäysaineiston kunnostajasta.

25 Näin ollen mainitun säännöksen sanamuodosta itsestään johtuu, että omistaja voi esittää lisäysaineiston kunnostajalle tietojensaantipyynnön, joka koskee yhtä tai useampaa kuluvaa vuotta edeltävää markkinointivuotta, jos hän on esittänyt ensimmäisen kyseiseen lajikkeeseen ja kyseiseen kunnostajaan liittyvän pyynnön näistä markkinointivuosista ensimmäisen aikana.

26 Tällaista tulkintaa tukee asetuksen N:o 1768/95 päämäärä, joka on asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan nojalla jalostajan ja viljelijän laillisten etujen turvaaminen. Asetuksen N:o 1768/95 2 artiklan 2 kohdassa tarkennetaan, että on tarpeen ylläpitää järkevää tasapainoa kaikkien näiden etujen välillä niiden turvaamiseksi.

27 Tässä yhteydessä on todettava, että toisin kuin useissa kieliversioissa asetuksen N:o 1768/95 ranskankielisen version 9 artiklan 3 kohdassa ei rajoiteta mahdollisuutta pyytää tietoja enintään kuluvaa markkinointivuotta edeltäviin kolmeen markkinointivuoteen.

28 Yhtäältä vastoin STV:n esitystä olisi asetuksen N:o 1768/95 päämäärän, joka mainitaan tämän tuomion 26 kohdassa, vastaista katsoa, ettei lisäysaineiston kunnostajan tietojenantovelvollisuutta ole rajoitettu ajallisesti millään tavalla.

29 Toisaalta on todettava, että mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa, jossa säädetään viljelijän tietojenantovelvollisuudesta, rajoitetaan nimenomaisesti jalostajan mahdollisuus pyytää tietoja enintään kolmea edellistä markkinointivuotta koskeviin tietoihin. Koska viljelijän tietojenantovelvollisuus on melkein sama kuin lisäysaineiston kunnostajan tietojenantovelvollisuus, ei ole mitään syytä tehdä vastaanottajan mukaan eroa niiden ajanjaksojen osalta, jotka omistajien pyynnöt voivat kattaa.

30 Näin ollen asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 3 kohdan tällainen tulkinta takaa paremmin yhtäältä jalostajien edut, koska heillä on tietty joustavuus esittää tietojensaantipyyntöjä, ja toisaalta lisäysaineiston kunnostajien edut, koska heidän on säilytettävä vaaditut tiedot vain rajoitetun ajan ja sen jälkeen, kun heille on ilmoitettu siitä etukäteen.

31 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että STV osoitti RWZ:lle kahdentyyppisiä tietojensaantipyyntöjä: markkinointivuotta 2005/2006 koskevat pyynnöt 30.6., 7.8. ja 15.9.2006 sekä 30.4.2007 ja markkinointivuotta 2006/2007 koskevat pyynnöt 25.6., 29.6. ja 23.11.2007 sekä 29.5.2008.

32 Kun tiedetään, että asetuksen N:o 1768/95 7 artiklan 2 kohdan mukaan markkinointivuosi alkaa 1.7. kunakin kalenterivuonna ja päättyy 30.6. ja että ennakkoratkaisupyynnössä annettujen tietojen perusteella ei voida määritellä sitä, mitä suojattuja lajikkeita STV:n pyynnöt koskevat, eikä sitä, onko kyse tämän asetuksen 9 artiklan 3 kohdan loppuosassa tarkoitetuista ensimmäisistä pyynnöistä, ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on määriteltävä, mitkä näistä pyynnöistä on esitetty asetetussa määräajassa.

33 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että lisäysaineiston kunnostajan suojattuja lajikkeita koskeva tietojenantovelvollisuus on alkanut, kun tiettyyn markkinointivuoteen liittyvä tietojensaantipyyntö on esitetty ennen mainitun markkinointivuoden päättymistä. Tällainen velvollisuus voi kuitenkin koskea kuluvaa vuotta edeltäviin kolmeen markkinointivuoteen liittyviä tietoja, jos omistaja on esittänyt ensimmäisen pyynnön, joka koskee samoja lajikkeita, samalle kunnostajalle tietojensaantipyynnössä tarkoitetuista edeltävistä markkinointivuosista ensimmäisen aikana.

Toinen ja kolmas kysymys

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, onko asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan ja asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan säännöksiä tulkittava siten, että yhtäältä se seikka, että maanviljelijä on sopimusviljellyt suojattua lajiketta omistajan lukuun, voi olla viite, joka voi aiheuttaa mainitun lajikkeen käyttösiementen lisäysaineiston kunnostajalle tietojenantovelvollisuuden, ja toisaalta siten, että omistajan on liitettävä tietojensaantipyyntöönsä näyttö viitteistä, joita hän esittää tietojensaantioikeutensa perustelemiseksi.

35 Aluksi on korostettava, että asetuksen N:o 1768/95 9 artiklan 4 kohdassa, luettuna yhdessä tämän asetuksen 8 artiklan 4 kohdan kanssa, jossa määritellään muodolliset vaatimukset, jotka omistajan lisäysaineiston kunnostajalle esittämän tietojensaantipyynnön on täytettävä, ei vaadita, että mainittuun pyyntöön on liitettävä todisteita, jotka tukevat hänen esittämiään viitteitä. Mainitun asetuksen 8 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen perusteella tällainen pyyntö voidaan esittää jopa suullisesti.

36 Sopimusviljelyn osalta unionin tuomioistuin on jo todennut, että sitä, että viljelijä hankkii omistajan suojatun kasvilajikkeen lisäysaineistoa, on pidettävä viitteenä, joka voi aiheuttaa mainitun viljelijän tietojenantovelvollisuuden omistajalle (ks. asia C-305/00, Schulin, tuomio 10.4.2003, Kok., s. I-3525, 65 kohta).

37 Se seikka, että viljelijä on sopimusviljellyt suojattua lajiketta omistajan lukuun, on nimittäin osoitus siitä, että mainitulla viljelijällä voisi olla suojatun lajikkeen siemeniä, joiden istutusta varten hän saattaa pyytää asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädettyä etuoikeutta.

38 Pelkästään tällainen seikka ei kuitenkaan voi aiheuttaa automaattisesti omistajan oikeutta saada tietoja lisäysaineiston kunnostajalta.

39 Vaikka asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdasta ilmenee, että tällaista oikeutta sovelletaan, kun viljelijä on vedonnut tai aikoo vedota hänelle tämän artiklan mukaan myönnettyyn etuoikeuteen, unionin tuomioistuin on katsonut, että tämä oikeus alkaa lisäysaineiston kunnostajaan nähden vain,

kun omistajalla on viitteitä siitä, että kunnostaja on kunnostanut tai aikoo kunnostaa korjattua tuotetta, joka on saatu kyseisen lajikkeen lisäysaineistoa istuttamalla, sen istutusta varten (ks. vastaavasti asia C-336/02, Brangewitz, tuomio 14.10.2004, Kok., s. I-9801, 53 kohta).

40 Tässä tilanteessa se seikka, että viljelijä sopimusviljelee suojattua lajiketta, ei yksin voi olla viite siitä, että lisäysaineiston kunnostaja on kunnostanut tai aikoo kunnostaa korjattua tuotetta, joka on saatu mainitun lajikkeen lisäysaineistoa istuttamalla, sen istutusta varten.

41 Kun otetaan huomioon asian olosuhteet, voi olla kyse korkeintaan yhdestä sellaisesta seikasta, jonka perusteella voidaan todeta tällaisen viitteen olemassaolo. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on arvioitava käsiteltävän asian tosiseikkoja määritelläkseen, onko pääasiassa näin.

42 Näin ollen toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudetta luetelmakohtaa ja asetuksen N:o 1768/95 9 artiklaa on tulkittava siten, että suojatun lajikkeen omistajan lisäysaineiston kunnostajalle osoittaman tietojensaantipyynnön ei tarvitse sisältää siinä esitettyjä viitteitä tukevaa näyttöä. Lisäksi se seikka, että viljelijä sopimusviljelee suojattua lajiketta, ei yksin voi olla viite siitä, että lisäysaineiston kunnostaja on kunnostanut tai aikoo kunnostaa korjattua tuotetta, joka on saatu mainitun lajikkeen lisäysaineistoa istuttamalla, sen istutusta varten. Tällainen seikka voi kuitenkin asian muiden olosuhteiden perusteella mahdollistaa sellaisen päätelmän, että kyse on tällaisesta viitteestä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava käsiteltävänään olevassa riita-asiassa.

Oikeudenkäyntikulut

43 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetyn maataloutta koskevan vapautuksen soveltamista koskevista säännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 1768/95, sellaisena kuin se on muutettuna 3.12.1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2605/98, 9 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että lisäysaineiston kunnostajan suojattuja lajikkeita koskeva tietojenantovelvollisuus on alkanut, kun tiettyyn markkinointivuoteen liittyvä tietojensaantipyyntö on esitetty ennen mainitun markkinointivuoden päättymistä. Tällainen velvollisuus voi kuitenkin koskea kuluvaa vuotta edeltäviin kolmeen markkinointivuoteen liittyviä tietoja, jos yhteisön kasvinjalostajanoikeuden omistaja on esittänyt ensimmäisen pyynnön, joka koskee samoja lajikkeita, samalle kunnostajalle tietojensaantipyynnössä tarkoitetuista edeltävistä markkinointivuosista ensimmäisen aikana.**

2) **Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista 27.7.1994 annetun asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudetta luetelmakohtaa ja asetuksen N:o 1768/95, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2605/98, 9 artiklaa on tulkittava siten, että yhteisön kasvinjalostajanoikeuden omistajan lisäysaineiston kunnostajalle osoittaman tietojensaantipyynnön ei tarvitse sisältää siinä esitettyjä viitteitä tukevaa näyttöä. Lisäksi se seikka, että viljelijä sopimusviljelee suojattua lajiketta, ei yksin voi olla viite siitä, että lisäysaineiston kunnostaja on kunnostanut tai aikoo kunnostaa korjattua tuotetta, joka on saatu mainitun lajikkeen lisäysaineistoa istuttamalla, sen istutusta varten. Tällainen seikka**

voi kuitenkin asian muiden olosuhteiden perusteella mahdollistaa sellaisen päätelmän, että kyse on tällaisesta viitteestä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava käsiteltävänään olevassa riita-asiassa.

Allekirjoitukset